

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในบทที่ผ่านมา ทำให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงและรูปแบบการวางตัวของกิจกรรมต่าง ๆ ในเชิงผังเมืองของชุมชนเมืองอ่างทองและชุมชนเมืองสิงห์บุรีมาแล้ว จะเห็นว่าชุมชนทั้ง 2 มีวิวัฒนาการมาจากชุมชนริมน้ำและเกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อมีการพัฒนารูปแบบการคมนาคมทางรถยนต์เข้ามาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตชุมชนเมืองจากเดิมซึ่งเคยตั้งถิ่นฐานอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา (RIVER LINEAR SETTLEMENT) เปลี่ยนไปเป็นการตั้งถิ่นฐานตามแนวสองฟากถนน (ROAD LINEAR SETTLEMENT) เกิดการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์กลางเมืองรวมทั้งมีการค้าและบริการที่สลับซับซ้อนมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นพบว่า ชุมชนเมืองสิงห์บุรีเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและขยายตัวมากกว่าชุมชนเมืองอ่างทอง เนื่องจาก สถานที่ตั้งของชุมชนเมืองสิงห์บุรีเอื้ออำนวยต่อการขยายตัวของชุมชนมากกว่าชุมชนเมืองอ่างทอง ชุมชนเมืองสิงห์บุรีอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เป็นระยะทางที่ไกลกว่าชุมชนเมืองอ่างทอง ทำให้อิทธิพลของกรุงเทพฯ แผ่มาถึงชุมชนเมืองสิงห์บุรีได้น้อยกว่า ประกอบกับที่ตั้งของชุมชนเมืองสิงห์บุรีตั้งอยู่บริเวณใจกลางของภาคกลางตอนบนและอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 เพียง 2 กิโลเมตร จึงทำให้มีการติดต่อกับพื้นที่โดยรอบสูง และการที่มีโครงข่ายการสัญจรทางถนนที่เชื่อมโยงกับชุมชนโดยรอบที่หนาแน่นกว่าชุมชนเมืองอ่างทองจึงทำให้ชุมชนเมืองสิงห์บุรีมีความเจริญทางเศรษฐกิจที่สูงกว่าชุมชนเมืองอ่างทอง ดึงดูดให้ประชาชนจากพื้นที่รอบนอกมาตั้งถิ่นฐานภายในชุมชนเมืองสิงห์บุรีหนาแน่นกว่า ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของชุมชนอย่างรวดเร็ว

การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินภายในชุมชนเมืองสิงห์บุรีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและเป็นระเบียบกว่า มีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างคุ้มค่า เนื่องจากมีการวางตัวของแนวทางหลวงที่ตัดผ่านชุมชนในลักษณะยาวขนานไปกับชุมชนและโครงข่ายถนนเดิมภายในชุมชน ทำให้เกิดการเชื่อมกันระหว่างโครงข่ายถนนเดิมกับทางหลวงเกิดเป็นโครงข่ายถนนตาเตราง (DRID) ขึ้นในเมือง พื้นที่ทุกส่วนได้รับการเข้าถึงที่สะดวก เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างคุ้มค่าและเกิดการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์กลางเมืองเพียงครั้งเดียวเมื่อชุมชนเมืองสิงห์บุรีได้ขยายตัวจาก

บริเวณริมแม่น้ำมาสู่บริเวณริมถนน เนื่องจากชุมชนเมืองสิงห์บุรีมีการขยายตัวภายในพื้นที่เป็น การขยายตัวออกจากจุดศูนย์กลางคือ ตลาดสด จนเต็มพื้นที่ระหว่างถนนขนสรณ์กับทางหลวง

ในขณะที่ชุมชนเมืองอ่างทองมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินอย่างค่อยเป็นค่อยไป จน กระทั่งเมืองมีการก่อสร้างเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 (สายเอเชีย) เสร็จทำให้ชุมชน เมืองอ่างทองขยายตัวอย่างรวดเร็ว เป็นการขยายตัวออกมาตามแนวถนนและมีการใช้พื้นที่ เฉพาะในบริเวณพื้นที่ที่อยู่ใกล้ถนนจึงทำให้พื้นที่เมืองจำนวนมากไม่ได้รับการใช้ประโยชน์ที่คุ้มค่า และเกิดการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์กลางเมืองถึง 3 ครั้งตามการขยายตัวของชุมชน เมื่อบริเวณ ศูนย์กลางเมืองเขยิบตัวขึ้นไปตามการขยายตัวตามแนวถนนบริเวณศูนย์กลางเดิมซึ่งอยู่ด้านใน จะซบเซาและเลิกทำการค้าไปในที่สุด เปลี่ยนสภาพเป็นที่เก็บของ, ที่อยู่อาศัยหรือปิดทิ้งไว้ ทำให้สูญเสียการใช้ประโยชน์และการพัฒนา ทั้งนี้ทั้งนั้นเนื่องจากการวางตัวของทางหลวงที่ตัด ขวางชุมชนทำให้ย่านการค้าพยายามพุ่งเข้าหาแนวทางหลวงจนเกิดเป็นการขยายตัวตามแนว ยาวของถนนและขาดการจัดการที่ดี ปล่อยให้มีการก่อสร้างตลาดและถนนต่าง ๆ ตามยถากรรม การพัฒนาต่าง ๆ เกิดขึ้นโดยภาคเอกชนซึ่งทางฝ่ายท้องถิ่นไม่ได้ให้การดูแลควบคุมที่ดีทำให้เกิด การกระจุกตัวของย่านการค้าบริเวณริมทางหลวง

สำหรับรูปแบบการใช้ที่ดินภายในชุมชนเมืองอ่างทองนั้น พบว่า มีความไม่เหมาะสม และเป็นปัญหาในหลายส่วน ทั้งนี้เนื่องมาจากการขยายตัวของชุมชนที่เกิดขึ้นตามแนวยาวของ ถนนและขาดการจัดระเบียบ ทำให้เกิดการใช้ที่ดินหนาแน่นเฉพาะบริเวณด้านหน้าที่ติดถนนหรือ ใกล้ทางหลวง กิจกรรมต่าง ๆ มีสภาพไม่เหมาะสม เช่น บริเวณย่านการค้า, ที่อยู่อาศัย, สถานที่ราชการ และการที่กิจกรรมการใช้ที่ดินต่าง ๆ อยู่กระจายกัน 2 ฝั่งทำให้สภาพชีวิต เมืองของชุมชนเมืองอ่างทองค่อนข้างเจียบเหงา เนื่องจากมีการแบ่งแยกหน้าที่ของกิจกรรมกัน อย่างเด็ดขาด โครงข่ายถนนภายในชุมชนขาดการเปิดพื้นที่เมืองอย่างแท้จริง ขาดความ เชื่อมโยงและการส่งต่อตามลำดับของถนนจึงทำให้เกิดการกระจุกตัวอยู่เฉพาะบริเวณริมถนนและ ริมทางหลวง เป็นผลให้พื้นที่เมืองส่วนใหญ่เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่คุ้มค่าและไม่เหมาะสม พื้นที่ริมน้ำถูกทอดทิ้งไม่มีการใช้ประโยชน์ใด ๆ บริเวณย่านการค้าของชุมชนเมืองอ่างทองมีการ ปะปนของกิจกรรมในระดับต่าง ๆ อยู่ในพื้นที่บริเวณริมทางหลวงไม่มีการจัดระเบียบของพื้นที่ การค้าที่แน่นอนของกิจกรรมการค้าในระดับต่าง ๆ ทำให้เกิดขบวนการสัญจรเกิดความสับสนปรกแก่ พื้นที่และเกิดปริมาณการจราจรที่คับคั่งในหลายระดับบนทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3064

ติดตามมา

ส่วนภายในชุมชนเมืองสิงห์บุรีมีการจัดการกับรูปแบบการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม มีความเป็นระเบียบและเรียบร้อยกว่าทั้งบริเวณย่านการค้า, ที่อยู่อาศัย, สถานที่ราชการและบริการอื่น ๆ เนื่องจากมีการขยายตัวของชุมชนอย่างเป็นระเบียบ โครงข่ายถนนภายในเมืองสอดคล้องกับถนนทางหลวงรอบนอกจึงแบ่งแยกหน้าที่และกิจกรรมในระดับต่าง ๆ ออกจากกันอย่างชัดเจนและสามารถติดต่อถึงกันได้โดยสะดวกด้วยโครงข่ายถนนตาเตรางทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนสามารถติดต่อกันได้อย่างทั่วถึงเสมอภาคและส่งเสริมให้สภาพชีวิตเมืองเกิดความคึกคักน่าอยู่ แต่การที่กิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนเมืองสิงห์บุรีตั้งรวมกลุ่มกันอยู่ในระยะที่ใกล้กันเกินไปก็ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวของชุมชนต่อไปในอนาคต

เมื่อกล่าวโดยสรุปแล้วจากการศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงของชุมชนเมืองอ่างทองและชุมชนเมืองสิงห์บุรี พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนทั้ง 2 ได้แก่

1. ทางหลวง ทางหลวงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ประชากร และการใช้ที่ดินภายในเมือง และทางหลวงก็มีผลต่อรูปร่างและการขยายตัวของเมือง ดังนั้นในการวางแผนพัฒนาพื้นที่หรือในการก่อสร้างเส้นทางในพื้นที่ใดก็ตาม จึงควรศึกษาถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชนและ โครงข่ายถนนภายในชุมชนให้เสียก่อน
2. ตลาด ตลาดเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ เนื่องจากตลาดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของชุมชน เมื่อมีการย้ายตลาดสดทำให้ร้านค้าต่าง ๆ พยายามมาเปิดกิจการค้าในบริเวณใกล้เคียง
3. สถานที่ตั้ง สถานที่ตั้งที่มีความสะดวกในการเข้าถึงและอยู่ในเขตห่างจากศูนย์กลางความเจริญที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนในระดับที่ต่างกัน
4. การจัดการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐควรมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินภายในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดและให้เกิดความเป็นระเบียบ แม้ว่าบางครั้งรายได้ของท้องถิ่นอาจจะมีไม่เพียงพอต่อการพัฒนา แต่ท้องถิ่นก็ควรทำหน้าที่ในการควบคุมการพัฒนาดินที่ของเอกชนให้มากขึ้น

และมีการกระจายตัวของกิจกรรมการค้าต่าง ๆ ของชุมชนทั้ง 2 ซึ่งสอดคล้องกันและพอจะสรุปได้ดังนี้

การกระจายตัวของกิจกรรมการใช้อาคารบริเวณรอบตลาดสด ส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าประเภทเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในการดำรงชีพ เป็นสินค้าที่สนองความต้องการพื้นฐาน

ของมนุษย์รวมกันอยู่บริเวณนี้เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีการเดินตลาดจากประชาชนภายในและภายนอกชุมชนสูง

บริเวณถนนสายหลัก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ไม่มีความต้องการบ่อยนัก ประเภท เครื่องเรือน, เครื่องเขียน, ธนาकार, เสื้อผ้าและเครื่องประดับ, เครื่องไฟฟ้า เป็นต้น

บริเวณริมทางหลวง ส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกี่ยวกับอุปกรณ์การเกษตร, วัสดุก่อสร้างและอุปกรณ์บริการเกี่ยวกับเครื่องยนต์ เนื่องจากเป็นกิจการค้าที่ต้องการเนื้อที่มาก และต้องการความสะดวกในการขนส่งและเข้าถึง

บริเวณพื้นที่ด้านในและชุมชนเดิม เป็นร้านค้าประเภทการบริการ เช่น ร้านตัดผม, ตัดเสื้อ, ร้านอาหาร เป็นต้น บริการแต่ละคนในชุมชนเนื่องจากอยู่ห่างจากพื้นที่ศูนย์กลางเมือง

ส่วนหาบเร่แผงลอย มีการกระจายตัวรอบตลาดสดและริมทางหลวง ซึ่งจะแบ่งออกเป็นบริเวณที่ขายสินค้าเฉพาะช่วงเช้าและบริเวณที่ขายตลอดทั้งวัน ในบริเวณที่ขายเฉพาะช่วงเช้าส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าการเกษตร ได้แก่ ผักสดต่าง ๆ ซึ่งชาวบ้านจากพื้นที่ใกล้เคียงนำผลผลิตของตนเข้ามาวางขายและจะหมดไปในช่วงสายมักจะวางขายกันในบริเวณใกล้ทางหลวง ทำให้สามารถขนถ่ายสินค้าได้สะดวก ส่วนบริเวณที่มีการวางขายกันตลอดทั้งวันสินค้าส่วนใหญ่ ได้แก่ เครื่องอุปโภคบริโภค อาหารคาวหวานต่าง ๆ และจะวางขายในบริเวณติดกับตลาดสด เพื่อสะดวกต่อการซื้อของลูกค้า

ตลาดขนถ่ายสินค้าการเกษตรมีลักษณะใกล้เคียงกัน คือ ตั้งอยู่ในบริเวณตลาดสดและอยู่ติดกับทางหลวงทำให้สามารถขนถ่ายสินค้าได้สะดวก แต่ตลาดขนถ่ายสินค้าของชุมชนทั้ง 2 มีความแตกต่างกันอยู่ในชุมชนเมืองอ่างทองสินค้าการเกษตรส่วนใหญ่จะลำเลียงไปขายต่อยังตลาดในกรุงเทพฯ ในขณะที่ตลาดขนถ่ายสินค้าการเกษตรในชุมชนเมืองสิงห์บุรีจะเป็นศูนย์กลางเพื่อกระจายสินค้าการเกษตรไปสู่บริเวรและจังหวัดโดยรอบ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพที่ตั้งของจังหวัดที่ต่างกันทำให้เอื้ออำนวยต่อการค้าที่แตกต่างกัน

จากการศึกษาที่ผ่านมาทำให้สามารถกำหนดแนวทางในการวางผังเมืองของเมืองริมแม่น้ำโดยทั่วไปของเมืองขนาดเล็ก ซึ่งมีกิจกรรมและบทบาทหน้าที่ของเมืองอยู่ในวงจำกัดไม่ซับซ้อนมากนัก ได้ดังนี้คือ จากลักษณะของชุมชนริมแม่น้ำในอดีต กิจกรรมทุกอย่างจะหันหน้าเข้าหาน้ำ และเกาะตัวเป็นแนวยาวไปกับลำน้ำ แต่ต่อมาเมื่อมีรูปแบบการคมนาคมทางรถยนต์เข้ามาสัมผัสเมืองมากขึ้นทำให้ลักษณะของการวางตัวของกิจกรรมภายในเมืองเริ่ม

เปลี่ยนไป ถนนจึงเป็นจุดเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายในเมืองติดตามมา ดังนั้นในการวางผังเมืองของชุมชนริมน้ำทั่วไปอย่างแรกที่จะต้องคำนึงถึง คือ ถนน

1. ถนนระดับภาค ในการก่อสร้างแนวทางหลวงผ่านเมืองควรมีระยะห่างของทางหลวงกับศูนย์กลางเมืองในระยะทางที่พอสมควรที่จะไม่ทำให้เกิดการขยายตัวออกมาตามแนวถนน และไม่ควรตัดถนนผ่านขวางกลางชุมชนเนื่องจากทำให้เกิดการแบ่งแยกและเกิดการค้ากิจกรรมต่าง ๆ มาสู่ 2 ผังถนน อันจะนำมาซึ่งปัญหาการใช้ที่ดินไม่เหมาะสมและการสัญจรลำบาก ดังนั้นจึงควรตัดถนนผ่านเมืองในลักษณะตามแนวยาวหรือขนานไปกับชุมชนเดิม เพื่อแบ่งแยกการสัญจรในระดับภาคกับภายในเมืองออกจากกันและไม่ทำให้กระทบต่อกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนมากนัก

2. ถนนภายในเมือง ควรมีการตัดถนนภายในเมืองซึ่งเป็นเส้นทางหลักให้ยาวขนานไปกับลำแม่น้ำ เพื่อเป็นเส้นทางที่จะแจกกระจายไปสู่กิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนได้สะดวก และควรตัดถนนเรียบยาวขนานกับลำแม่น้ำโดยตลอดเพื่อเปิดพื้นที่ใช้สอยริมน้ำให้เกิดประโยชน์มากที่สุด รวมทั้งการสร้างเส้นทางหรือสะพานเชื่อมการติดต่อระหว่าง 2 ผังแม่น้ำ ซึ่งเป็นเส้นทางติดต่อภายในชุมชนที่แยกจากการติดต่อระดับภาคทำให้ชุมชนทั้ง 2 ผังสามารถติดต่อกันได้สะดวก ลดอุบัติเหตุและสร้างให้เกิดความใกล้ชิดกันมากขึ้นระหว่างชุมชน 2 ผัง

3. โครงข่ายถนนตาเตราจ (GRID) เป็นโครงข่ายที่เหมาะสมเมื่อนำมาผสมผสานกับถนนสายหลักซึ่งยาวขนานไปกับชุมชน ทำให้เกิดความสะดวกในการติดต่อเข้าถึง กิจกรรมภายในเมืองสามารถจัดวางได้ลงตัวและแบ่งแยกได้ชัดเจน

สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนเมืองริมน้ำส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่จำเป็นของเมืองและไม่ซับซ้อน มีโครงสร้างภายในชุมชนคล้ายคลึงกันซึ่งมีข้อที่ควรคำนึงถึง อยู่บางประการดังนี้

1. กิจกรรมศูนย์กลางต่าง ๆ ภายในชุมชนไม่ควรแบ่งแยกกันอย่างเด็ดขาด ควรมีความสัมพันธ์กันและสามารถติดต่อถึงกันได้สะดวก ย่นการคมนาคมกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมด้วย นอกจากจะเป็นเพียงที่ทำการค้าเพียงอย่างเดียว เพื่อให้สภาพชีวิตเมืองเกิดความคึกคักน่าอยู่มากขึ้น

2. ลักษณะการค้าในชุมชนต่างจังหวัด มักจะมีกิจกรรมการค้าพิเศษ ซึ่งได้แก่การมีตลาดขนถ่ายสินค้าการเกษตร ดังนั้นจึงควรมีการจัดสถานที่ในบริเวณที่เหมาะสม กิจกรรมการค้า

ในระดับภาคเช่นนี้จึงควรอยู่ใกล้กับทางหลวงและแบ่งแยกจากการค้าภายในเพียงเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการใช้พื้นที่และการสัญจร

3. สถานีขนส่ง ควรอยู่บริเวณใกล้ทางหลวงเพื่อการเดินทางที่สะดวกและไม่เกิดความพลุกพล่านภายในย่านการค้า

4. สถานที่ราชการ ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำซึ่งเป็นทำเลที่ตั้งที่สง่างามเป็นที่เชิดหน้าชูตาและเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของเมือง

5. บริเวณพื้นที่ริมน้ำควรส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด โดยมีการปรับปรุงพื้นที่ริมน้ำโดยเฉพาะบริเวณชุมชนเดิมซึ่งมีสภาพทรุดโทรมมาก บางส่วนให้เป็นบริเวณสาธารณะของเมือง และมีการออกแบบพื้นที่ริมน้ำให้ประชาชนสามารถใช้น้ำได้ถนัดมากที่สุด ทำให้ชุมชนเกิดสภาพชีวิตเมืองที่มีคุณภาพและน่าอยู่มากขึ้น

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

เมื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงและองค์ประกอบของชุมชนเมืองอ่างทองและชุมชนเมืองสิงห์บุรี พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เกิดขึ้นกับชุมชนเมืองอ่างทองเนื่องจากชุมชนเมืองอ่างทองมีการขยายตัวของชุมชนโดยขาดการจัดการที่ดีพอ การขยายตัวเป็นไปตามยถากรรมจึงทำให้สภาพพื้นที่และกิจกรรมภายในชุมชนเกิดความสับสนไม่เป็นระเบียบและมีการใช้ประโยชน์พื้นที่ได้ไม่เต็มที่ ถึงแม้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจะไม่รุนแรงจนก่อให้เกิดความเสียหายมากนักแต่ต่อไปเมื่อชุมชนเมืองมีการขยายตัวในอนาคตปัญหาต่าง ๆ ก็จะมีผู้ก่อกวนมากขึ้นจนหาทางแก้ไขได้ยาก

ชุมชนเมืองอ่างทอง

1. การเติบโตทางเศรษฐกิจของชุมชนเมืองอ่างทองที่ดำเนินไปอย่างช้า เนื่องจากเศรษฐกิจของชุมชนขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจของประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัดซึ่งมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นสิ่งสำคัญซึ่งมีลักษณะเศรษฐกิจคงที่ทำให้กำลังซื้อมีน้อย ยิ่งหากผลผลิตได้ไม่เต็มที่ก็จะทำให้สภาพเศรษฐกิจของชุมชนเมืองอ่างทองชะงักงันตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

ส่งเสริมการยกระดับชีวิตเศรษฐกิจของประชาชนภายในที่จังหวัดให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น การส่งเสริมอาชีพพิเศษนอกฤดูทำนา ส่งเสริมอุตสาหกรรมหรือหัตถกรรมพื้นบ้านให้เกิดขึ้นในจังหวัด

2. การขาดการจัดระเบียบพื้นที่ เนื่องจากชุมชนเมืองอ่างทองมีการขยายตัวมาตามยถากรรม เป็นการขยายตัวตามแนวถนนจึงเกิดการใช้ที่ดินไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ให้มีการจัดทำผังเมืองของชุมชนเมืองอ่างทอง ให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชุมชนให้มากที่สุด และให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประโยชน์และเป็นระเบียบขึ้นกว่าเดิม

3. ความไม่เหมาะสมของการใช้ที่ดิน การใช้ที่ดินภายในชุมชนเมืองอ่างทองยังขาดความเหมาะสมในหลายส่วน เช่น บริเวณย่านการค้า, ที่พักอาศัย, โคร่งข่ายถนน การกระจุกตัวของกิจกรรมการค้าบริเวณริมถนนและทางหลวง พื้นที่ด้านในขาดการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

ปรับปรุง แก้ไข จัดระเบียบพื้นที่ต่าง ๆ รวมทั้งการตัดถนน

4. ชีวิตเมืองค่อนข้างเจียบเหงา เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนได้อยู่ห่างและแยกกันอยู่อย่างเด็ดขาด ไม่ว่าจะเป็นบริเวณย่านการค้า, ศูนย์ราชการ, โรงพยาบาล โรงเรียน เป็นต้น ทำให้ตลาดมีความหมายของการซื้อขายสินค้าเพียงอย่างเดียว ไม่มีหน้าที่ในด้านที่พักผ่อนหรือบันเทิงใด ๆ

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการกำหนดพื้นที่ว่างซึ่งสามารถใช้งานได้หลาย ๆ อย่างในลักษณะของลานสาธารณะอเนกประสงค์ ส่งเสริมให้เกิดมีกิจกรรมที่ดึงดูด ชักจูงให้เกิดศูนย์กลางของชีวิตเมืองที่คึกคักขึ้นมา

5. โครงข่ายถนนขาดความเชื่อมโยง การขาดโครงข่ายถนนที่เชื่อมโยงทั้งภายในชุมชนและระหว่างภายนอกทำให้ถนนเทศบาล 2 เป็นถนนเพียงสายเดียวที่สามารถผ่านเข้าออกบริเวณย่านการค้าและที่อยู่อาศัยด้านในได้สะดวกพื้นที่ด้านในจึงขาดการเข้าถึงและเกิดความคับคั่งบริเวณริมทางหลวงถนนภายในชุมชนมีการเชื่อมต่อกับทางหลวงในระยะที่ไม่เหมาะสมก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

ข้อเสนอแนะ

ตัดถนนเปิดพื้นที่เมืองด้านในให้เกิดการเข้าถึงที่สะดวก เน้นแกนในการติดต่อภายในชุมชนขึ้นอีกและจัดระเบียบการเดินรถใหม่ให้มีความคล่องตัวและเชื่อมโยงกันมากขึ้น

6. พื้นที่ริมน้ำขาดการใช้ประโยชน์ใด ๆ เป็นสิ่งที่น่าเสียดายที่จะทอดทิ้งพื้นที่เมืองที่มีคุณค่าที่สุดของชุมชนให้เป็นเพียงตลิ่งที่มีต้นไม้ขึ้นปกคลุมให้เพียงความเขียวเพียงอย่างเดียว น่าที่จะมีการพัฒนาพื้นที่นี้ให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตในชุมชน เนื่องจาก พื้นที่ริมน้ำเป็นบริเวณที่มีทัศนียภาพที่สวยงาม

ข้อเสนอแนะ

ตัดถนน สร้างเขื่อนตลอดแนวริมแม่น้ำและออกแบบแนวเขื่อนให้สามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ริมน้ำได้ถนัดด้วย จัดพื้นที่บางส่วนบริเวณริมน้ำให้เป็นสถานที่สาธารณะสำหรับการพบปะสัมพันธ์, พักผ่อนและกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

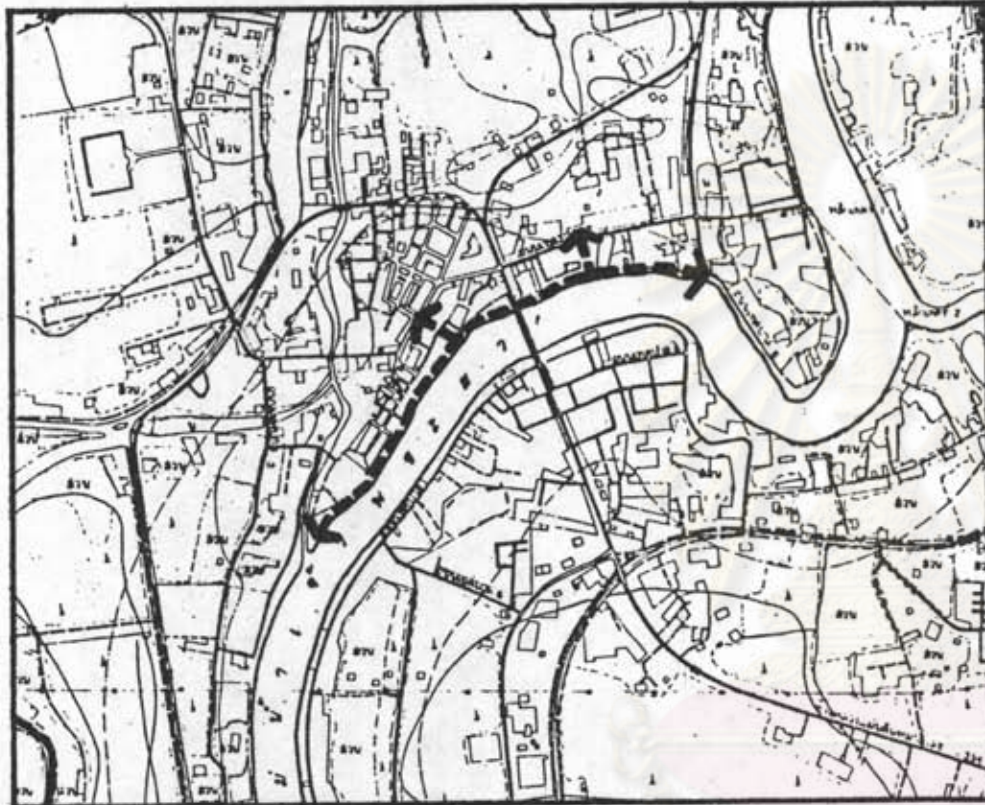
7. ย่านการค้ามีการค้าที่สับสน เนื่องจากย่านการค้าภายในชุมชนเมืองอ่างทอง มีการปะปนกันของการค้าในหลายระดับและมีการใช้ถนนเป็นสถานที่วางขายสินค้าทำให้เกิดขวางเส้นทางการสัญจร เกิดความไม่เป็นระเบียบและสกปรกแก่พื้นที่

ข้อเสนอแนะ

จัดระเบียบการค้าใหม่ จัดให้มีตลาดขนถ่ายสินค้าการเกษตรขึ้นในบริเวณด้านเหนือของชุมชน ซึ่งอยู่ใกล้กับย่านการค้า ตลาดสดและสามารถติดต่อกับทางหลวงได้สะดวก กำหนดพื้นที่วางหาบเร่งแผงลอยใหม่บริเวณรอบตลาดสุพรรณบุรีและในถนนชัยพร-สุพรรณบุรี เปิดถนนสมบูรณ์ เกตุวิมล ให้รถยนต์สามารถแล่นผ่านได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัดถนนยาวตามเรียบไปกับแนวแม่น้ำเจ้าพระยา
ทำให้เกิดแนวถนนภายในชุมชนที่มีเอกลักษณ์ 1 สายเป็นการเปิด
พื้นที่ริมน้ำ และพื้นที่ต้นน้ำในของชุมชนให้สามารถเข้า
ถึงได้สะดวก

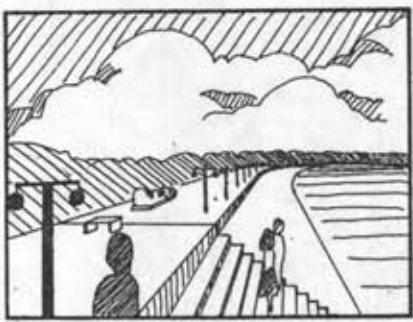

ระบบการเข้าถึงแต่เดิม

ระบบการเข้าถึงหลังการปรับปรุง

การศึกษา	การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์กลางเมืองของเมืองริมแม่น้ำ
กรณีศึกษา	เมืองอ่างทอง, เมืองสิงห์บุรี
แนวคิด	แนวความคิดในการตัดถนน
ที่มา:	แผนที่ 7.1

ทำการสร้างเขื่อนยาวขนานไปกับแนวถนน
 คัดลอกแนวชุมชนเพื่อใช้เป็นแนวป้องกันน้ำท่วมในฤดู
 น้ำหลาก และออกแบบเขื่อนให้สามารถใช้ประโยชน์จาก
 น้ำได้มากที่สุด โดยทำเป็นขั้นบันไดลงไปสู่ชายน้ำเป็น
 ช่วง ๆ เพื่อใช้ในกิจกรรมประเพณีทางน้ำ เช่น
 งานลอยกระทง หรือการแข่งขันเรือ เป็นต้น พร้อมกับ
 ออกแบบให้แนวเขื่อนใช้เป็นสถานที่พักผ่อนเป็นจุด ๆ
 และจัดที่นั่งบางส่วน หรือปรับภูมิทัศน์บริเวณชุมชนเดิม
 ทำเป็นบริเวณสาธารณะ กังให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้น
 ทำให้สภาพชีวิตเมืองคึกคักขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

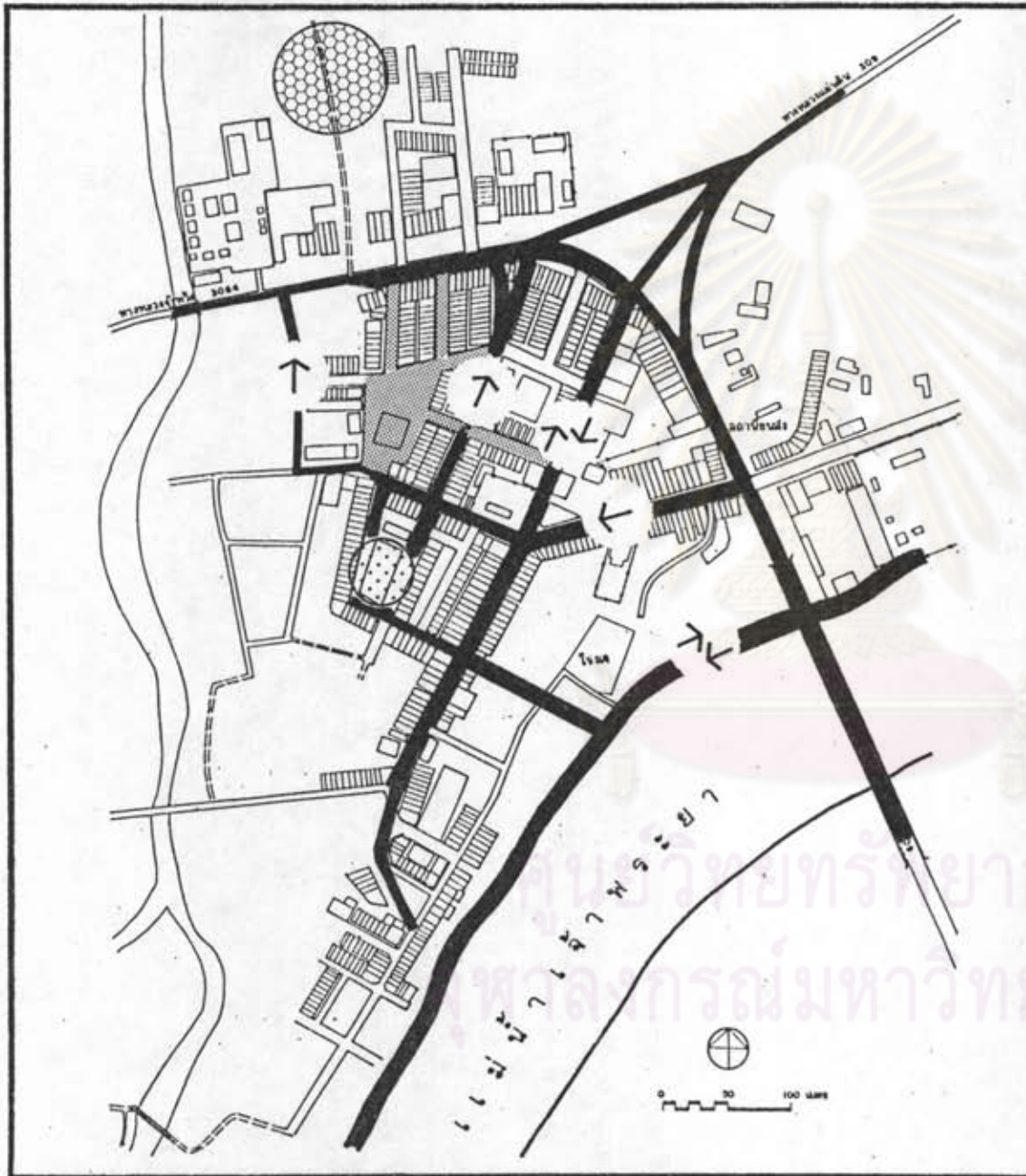
การศึกษา การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์กลางเมืองของเมืองริมแม่น้ำ

กรณีศึกษา เมืองอ่างทอง, เมืองสิงห์บุรี

แฉดง แนวความคิดในการปรับปรุงพื้นที่ริมน้ำ

-
 ทำเป็นขั้นบันได และสถานที่พักผ่อนเป็นจุด ๆ
-
 บริเวณที่จัดทำเป็นที่สาธารณะ, ออกแบบประสงค

ที่มา : แผนที่ 7.2

จัดให้มีตลาดคนถ่ายสินค้าการเกษตรบริเวณ
 ด้านเหนือของชุมชน กำหนดพื้นที่วางสายแหว่งลอย
 ใหม่ บริเวณรอบตลาดสุทนต์ และถนนชัยพร
 สุทนต์, ข้างท่ารถ 2 แถว ให้มารวมกันอยู่บริเวณ
 ตลาดเทศบาล 1 เพื่อถึงกิจกรรมและทำให้เกิดการ
 ใช้ที่ดินภายในชุมชนให้มีความขึ้น พร้อมทั้งจัดทิศทางการ
 เติบโตภายในชุมชนใหม่ ทำให้เกิดความเชื่อมโยง
 และลดปริมาณการจราจร บนทางหลวงได้บางส่วน

การศึกษา	การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์กลางเมืองของเมืองริมแม่น้ำ
กรณีศึกษา	เมืองอ่างทอง, เมืองสิงห์บุรี
แนวคิด	แนวความคิดในการจัดระเบียบย่านการค้า
	<ul style="list-style-type: none"> ตลาดคนถ่ายสินค้าการเกษตร ท่ารถ 2 แถว พื้นที่วางสายแหว่งลอย
ที่มา :	แผนที่ 7.3

ชุมชนเมืองสิงห์บุรี

ปัญหาของชุมชนเมืองสิงห์บุรีค่อนข้างที่จะแตกต่างจากชุมชนเมืองอ่างทอง เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนเมืองสิงห์บุรีมีการเปลี่ยนแปลงที่เป็นระเบียบ มีโครงสร้างของเมืองที่ได้รับการจัดการเป็นอย่างดีพอสมควร ปัญหาต่าง ๆ จึงมีไม่มากและไม่รุนแรง

1. การแออัดกันของการใช้ที่ดิน เนื่องจากภายในชุมชนเมืองสิงห์บุรี โดยเฉพาะบริเวณย่านการค้ามีการเกาะกลุ่มกันของกิจกรรมศูนย์กลางต่าง ๆ อยู่ในระยะที่ใกล้กันทำให้ย่านการค้าไม่สามารถขยายตัวในแนวเหนือใต้ได้ต่อไป เนื่องจากทางด้านเหนือติดกับโรงพยาบาลและทางด้านใต้ติดกับโรงเรียนและวัด

ข้อเสนอแนะ

พัฒนาพื้นที่ระหว่างถนนสุขรศกับถนนวิไลจิตต์ให้เป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของย่านการค้า โดยการตัดถนนในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวและชักจูงให้เกิดกิจกรรมทางการค้าขึ้น

2. ความไม่สะดวกในการติดต่อระหว่างชุมชน 2 ฝั่งแม่น้ำ เนื่องจากสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นสะพานเก่าที่สร้างมาประมาณกว่า 30 ปีแล้ว มีสภาพของทางวิ่งที่คับแคบ ประกอบกับการสัญจรบนสายนี้มีเป็นจำนวนมากทั้งจากภายในและภายนอกชุมชน จึงทำให้เกิดความไม่สะดวกและอันตรายในการเดินทาง

ข้อเสนอแนะ

ขยายผิวการจราจรบนสะพานและทางขึ้นลงให้กว้างขึ้นกว่าเดิม

3. พื้นที่ริมน้ำขาดการใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง ชุมชนเมืองสิงห์บุรีในปัจจุบันมีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ริมน้ำเป็นเพียงแนวเขื่อนและถนนริมน้ำเท่านั้น ยังไม่มีการใช้พื้นที่ริมน้ำให้เกิดประโยชน์แก่คนในชุมชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

จัดการปรับปรุงแนวเขื่อนให้สามารถใช้ประโยชน์กับน้ำได้ถนัดขึ้นและจัดพื้นที่บางส่วนบริเวณริมน้ำให้เป็นบริเวณสาธารณะอเนกประสงค์, เป็นที่พบปะสัมพันธ์, พักผ่อนและกระทำกิจกรรมต่าง ๆ

4. ความไม่เป็นระเบียบบริเวณการค้าริมทางหลวง เนื่องจากมีการวางขายหาบเร่แผงลอยและขนถ่ายสินค้ากันบริเวณบ่อหล้าลือค 1 - 3 และริมทางหลวง ซึ่งมีสถานที่คับแคบกีดขวางการสัญจรและก่อให้เกิดอันตรายบนถนนได้ง่าย

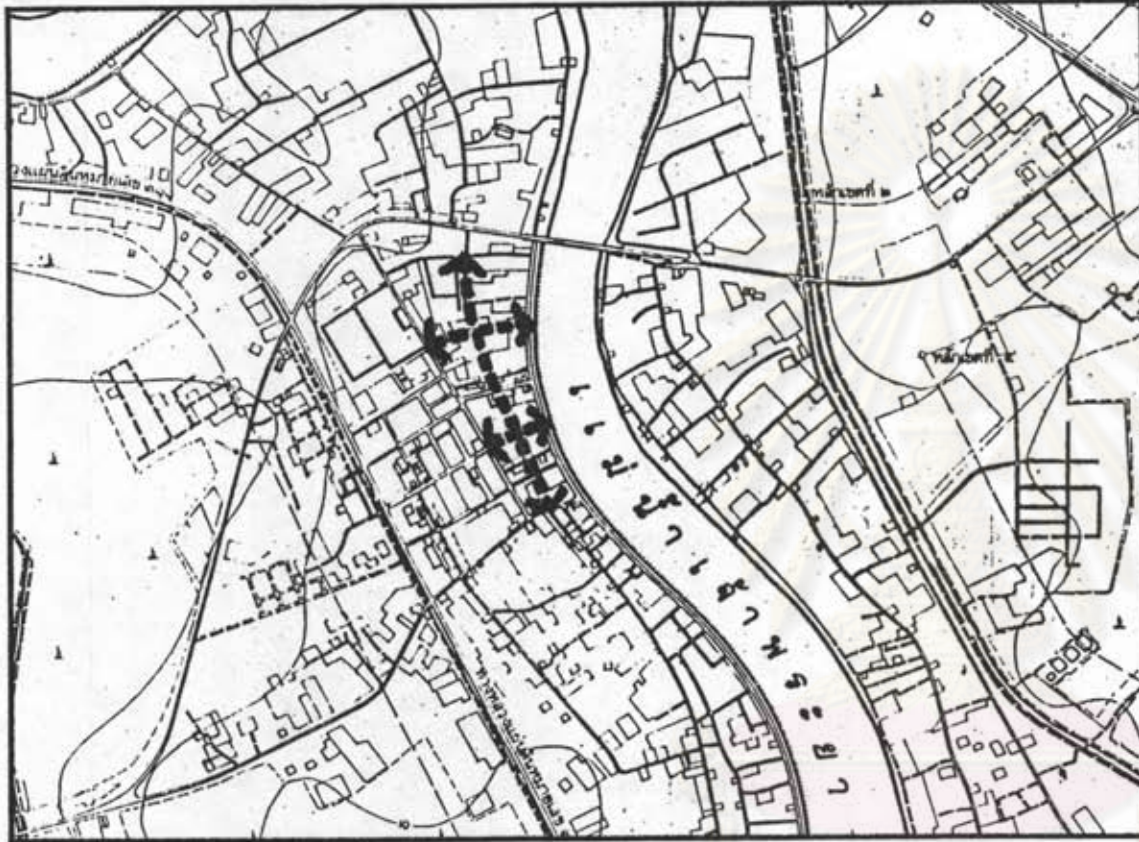
ข้อเสนอแนะ

จัดสถานที่ขนถ่ายสินค้าการเกษตรที่เหมาะสม ซึ่งเรื่องนี้เป็นนโยบายที่ได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาชุมชนเมืองสิงห์บุรีให้เป็นศูนย์กลางการขนถ่ายสินค้าเกษตรกรรมอยู่แล้ว โดยจะใช้พื้นที่บริเวณฝั่งตรงข้ามถนนพรหมโสภา

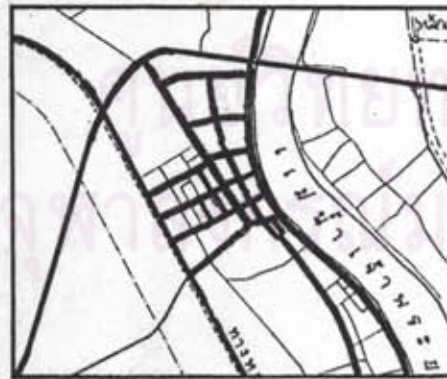
และจัดพื้นที่หาบเร่แผงลอยบริเวณบ่อหล้าลอค 1-3 ให้เป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ และจะต้องสอดคล้องกับการใช้งาน โดยทางเทศบาลเข้าไปปรับระดับพื้นและระบบกำจัดของเสียใหม่, จัดแบ่งล๊อคให้เป็นระเบียบ, จัดทำที่จอดรถจัดเป็นลักษณะพื้นที่ลานสาธารณะอเนกประสงค์ไปในตัว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

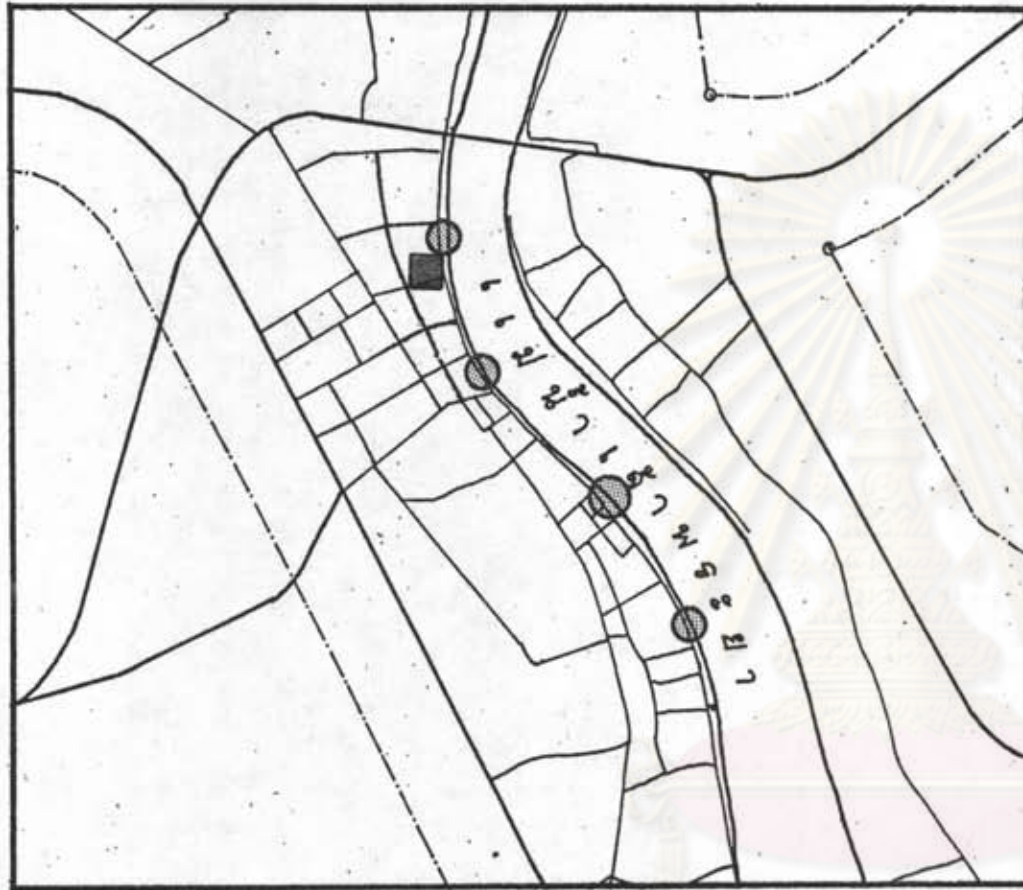
ระบบการเข้าถึงแต่เดิม

ระบบการเข้าถึงหลังการปรับปรุง

ตัดถนนระหว่างถนนสุนทรภู่ กับถนนวิไลจิตต์
 โยแนวเหนือใต้ และตะวันออก ตะวันตก เปิดพื้นที่เมือง
 บริเวณนี้ให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่คุ้มค่ามากขึ้น สำหรับ
 รองรับการพัฒนาขยายตัวทางการค้าในอนาคต และส่งเสริม
 บริเวณนี้ให้เกิดกิจกรรมการค้าขึ้น

การศึกษา	การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์กลางเมืองของเมืองเวียงจันทน์
กรณีศึกษา	เมืองอ่างทอง, เมืองสิงห์บุรี
แสดง	แนวความคิดในการตัดถนน
ที่มา:	แผนที่ 7.4

จัดการปรับปรุงแนวเขื่อนให้สามารถใช้ประโยชน์กับน้ำได้มากขึ้น โดยทำเป็นขั้นบันไดลงสู่ชายน้ำเป็นช่วง ๆ เพื่อใช้ในกิจกรรมประเพณีทางน้ำ เช่น ลอยกระทง, การแข่งเรือ เป็นต้น พร้อมทั้งปรับปรุงแนวเขื่อนให้เป็นที่พักผ่อนเป็นจุด ๆ และจัดพื้นที่บางส่วนบริเวณน้ำให้เป็นบริเวณสาธารณะอเนกประสงค์

การศึกษา ————— การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์กลางเมืองของเมืองหริภุญไชย

กรณีศึกษา เมืองอ่างทอง, เมืองสิงห์บุรี

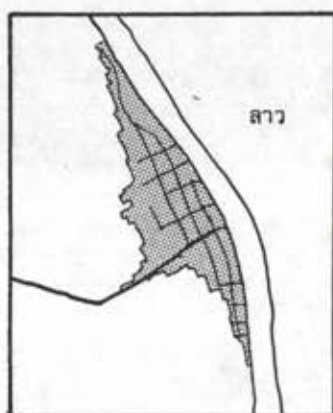
แนวคิด แนวความคิดในการปรับปรุงพื้นที่ริมน้ำ

- ทำเป็นขั้นบันได และสถานที่พักผ่อนเป็นจุด ๆ
- บริเวณที่จัดทำเป็นที่สาธารณะ, อเนกประสงค์

ที่มา :

เลขที่ 7.5

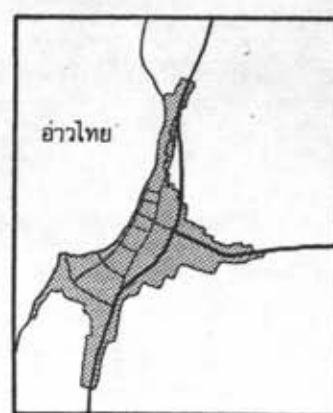
ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการศึกษาต่อไป น่าที่จะหยิบยกเมืองริมแม่น้ำ หรือเมืองชายทะเลอื่น ๆ มาทำการศึกษาในลักษณะดังกล่าวซึ่งอาจเป็นเมืองที่มีระดับการพัฒนาแตกต่างกันไป จากเมืองทั้งสองเพื่อหาลักษณะ เฉพาะและรูปแบบของเมืองริมแม่น้ำและเมืองชายทะเลที่เหมาะสม พร้อมทั้งหาทางปรับปรุง, ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นทำให้เมืองเกิดความน่าอยู่และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นจากความสำเร็จทางสภาพธรรมชาติที่มีอยู่

นครพนม

ขียนาท

ชลบุรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย